

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Nedre Romerike Vannverk IKS
Postboks 26
2011 STRØMMEN

Vår dato: 11.08.2015
Vår ref.: 201502385-8
Arkiv: 311
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eline Nordseth Berg
22959210/enbe@nve.no

Nedleggelse av Bæreggdammen - Sørums kommun i Akershus - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

Vi viser til melding av 14.04.15 om nedleggelse av Bæreggdammen og vår befaring, 24.06.15. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen med tillegg i e-post av 02.06.15 avgjøre om tiltaket medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Bæreggdammen er lokalisert i Sørums kommun, nordvest for Sørumsand. Magasinet ligger i en kløft, med adkomst via sti og delvis gjengrodd traktorvei. Dammen er omtrent 40 m lang og 7 m høy. Den største skaden på dammen er en stor lekkasje 2,36 m under HRV, noe som nå definerer vannspeilets høyde. Dammen demmer opp et volum på omtrent 10 000 m³ og vannspeilet dekker et området på 2270 m². Fordi det ikke finnes tegninger av dammen er størrelsene anslått.

Dammen ble opprinnelig bygget som del av anlegg for vannforsyning av Sørums vannverk. Byggeår er usikkert. Nå er det Nedre Romerike vannverk (NRV) som har overtatt dammen. Selskapet skal avvikles og flere dammer, blant dem Bæreggdammen, skal overføres til Sørums kommun. Dammen har ingen verdi for eier og er i dårlig forfatning, derfor ønsker eier å legge ned dammen. Dammen er opplyst å være i konsekvensklasse 1, men det fins ikke dokumentasjon om dette hos noen av partene, ei heller er det gjort vedtak om konsekvensklasse hos NVE. Søker opplyser om at dammen utgjør en sikkerhetsrisiko for forbi passerende, og anlegget fremstår som en forsøpling av terrenget.

Ved dammen drenerer Bæreggbekken et nedbørfelt på 1,3 km² og middelvannføringen ved dammen er 26 l/s.

Søker informerer i meldingen om at dammen skal fjernes i sin helhet og materialene skal fjernes fra området. Når dammen er borte, vil vassdraget bli tilbakeført til sin opprinnelige form slik det var før dammen ble bygget. Tørrlagte områder vil bli revegetert og følges opp av NRV og Sørums kommun.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høring

Meldingen er sendt Sørums kommune, Akershus fylkeskommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i brev av 01.06.15 uttalt følgende:

« ...

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen er ikke kjent med at det er særskilte naturverdier knyttet til dammen. Dammen fremstår som et fremmedelement i landskapet og i vassdragsnaturen. Vi har ingen innvendinger til at det gis tillatelse til å fjerne dammen. Vi forutsetter at alle restene av dammen fjernes i sin helhet, og at arealet og vassdraget tilbakeføres til sin opprinnelige tilstand. Vi antar at den beste løsningen er at det skjer en naturlig reetablering av vegetasjon/skog hvor dammen har stått.

... »

Akershus fylkeskommune har i brev av 12.05.15 uttalt følgende:

« ...

Kulturminner:

...

*Bæreggdammen er en betongplatedam og er sannsynligvis av en type det finnes mange av i Norge i dag. På grunnlag av NVEs eget prosjekt **Dammer som kulturminner** anmoder vi NVE, ut ifra sin fagkunnskap, å foreta en vurdering av dammens kulturminneverdi. Dersom det vurderes at den har kulturminneverdi bør dette spille inn i den videre vurderingen. Dersom dammen må fjernes bør det stilles krav om at den skal dokumenteres ved nedtagning.*

Det går i dag en tursti fordi dammen. Selv om Bæreggdammen skulle vise seg ikke å ha verdi i nasjonal eller regional sammenheng, kan den likevel ha lokal verdi. Vi anbefaler derfor at det opprettes dialog med kommunen og historielaget rundt dammens kulturminne- og friluftslivsverdi.

Friluftsliv:

Det går en merket tursti forbi dammen. Denne er registrert på Sørums kommunes turkart. I rapporten «Romerike Grøntstruktur, juni 2002» er området kategorisert som friluftsområde med høy regional verdi. Sørums kommune har nylig startet opp med en ny kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdene i kommunen.

Akershus fylkeskommune anbefaler at det avklares med kommunen og lokale friluftsforsamlinger vedr. viktigheten av at dammen bevares i friluftslivssammenheng.

Innlandsfisk:

Utredningen er mangelfull med hensyn på vannmiljøet. Det er ikke beskrevet hvor stor Bæreggdammen er, det er ikke foretatt noen vurdering av faunaen i vannet og effekten av tiltaket og vi kan ikke si om naturmangfoldloven §§ 8-10 er tilstrekkelig hensyntatt. For øvrig er vi ikke negative til nedleggelse av dammen, men om det eksisterer viktige naturressurser i vannet bør dette hensyntas i en eventuell konsesjon.

Vannforvaltning:

Bæreggdammen ligger i vannområdet Øyeren og tilhører vannforekomst 002-3154-R Rømua. Vannforekomsten er i dårlig tilstand, men tiltaket vil med liten sannsynlighet bidra til at tilstanden forringes. Vi ønsker å påpeke viktigheten at vannet renses i anleggsfasen. Det er beskrevet at rester etter dammen skal deponeres på godkjent fyllplass og at de tørrlagte områdene skal tilbakeføres til hvordan de var før dammen ble anlagt. Dette ser ut til å tilfredsstillende vannforskriften §§ 4 og 11.»

NVEs vurdering

Det har ikke vært uttak av vann fra Bæreggdammen på lang tid og alt tilsig har gått videre til bekken nedstrøms. Når dammen er borte vil alt tilsig til nedbørfeltet naturlig følge vassdraget og det oppdemte området fremstå som bekkedrag. Noe tilsig bør også opprettholdes i anleggsperioden. Dette kan gjøres ved forbiledning av vann, dermed vil kravet i vannressursloven § 10 om slipp av minstevannføring være oppfylt.

Søk i Kulturminnesøk (02.07.15) gir ingen treff på kulturminner i tiltaksområdet ei heller nedover Bæreggbekken. Det nærmeste kulturminnet som er registrert ligger langs Bæreggvegen, øst for Bæreggbekken, og det er dermed ikke tilknyttet vannstrengen. Som fylkeskommunen påpeker er Bæreggdammen av en type dam det fins mange av i Norge, og den er i tillegg i dårlig forfatning. NVE vurderer det slik at dammen ikke har verdi som kulturminne.

Søk i Artsdatabanken (02.07.15) gir treff på fuglearten myrsanger (LC – livskraftig) nord for gården Bæregg, et stykke fra dammen. Det antas at vannføringen forblir uendret såpass langt fra tiltaksområdet og at arten ikke blir påvirket. Enda lenger nord, rundt der Bæreggbekken flyter sammen med Melibekken er det registrert åkerrikse (CR – kritisk truet) flere steder. Denne er registrert et stykke fra vannstrengen og vil ikke bli påvirket av eventuelle midlertidige svingninger i vannføringen. Det er ikke registrert andre rødlistearter i området, og søk i Naturbase (02.07.15) ga ingen treff på verdifulle naturtyper i området. Vassdraget er ikke vernet. NVEs vurdering er at naturmangfoldet ikke vil ta nevneverdig skade av nedleggelsen av Bæreggdammen.

Søk i Artsdatabanken (02.07.15) ga ingen treff på akvatisk fauna. Dette, sammen med erfaringer fra grunneiere som var tilstede på befaring, utgjør grunnlaget for NVEs vurdering at Bæreggdammen og Bæreggbekken ikke er et viktig habitat for fisk.

NVE har også vurdert kunnskapsgrunnlaget i saken, og har kommet frem til at det er tilstrekkelig for konsesjonspliktavurdering. Dermed kommer § 9 i naturmangfoldloven om føre-var-prinsippet ikke til anvendelse.

Fylkeskommunen påpeker at det går sti forbi dammen, denne ble observert også på befaringen. Dammen er vurdert som en sikkerhetsrisiko for personer som klarer å ta seg ut på dammen og personer som går rett nedenfor dammen. Selv om det er en låst port som skiller stien fra dammen, er det fullt mulig å komme seg opp på dammen, og videre falle ned i selve konstruksjonen eller på luftsiden av dammen. Som nevnt er dammen omtrent 7 m høy, og slike fall kan medføre skade. Når eier ikke lenger ønsker å holde dammen ved like og sikre allmenheten mot slik skade, tilsier dette at dammen bør rives.

Dammen er et fremmedelement i landskapet, slik også Fylkesmannen påpeker. Ved riving av dammen vil området tilbakeføres til bekkedrag. På tross av at landskapet vil forringes i anleggsperioden og før revegeteringen er gjennomført, anser NVE det slik at landskapet ikke blir berørt nevneverdig negativt av nedleggelsen. Dette forutsetter at veien som er tenkt som anleggsvei blir satt i stand etter anleggsperioden.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte planer. Dersom planene endres, må tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Denne avgjørelsen gjelder under forutsetning av at tiltaket settes i gang senest innen tre år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 27. Det kan søkes om utsettelse én gang.

Videre saksbehandling

NVEs konklusjon bygger på de opplysningene som er gitt i meldingen av 14.04.15 med tillegg i e-post av 02.06.15. Ved endringer i planene må ny melding sendes, slik at NVE kan vurdere konsesjonsplikten på nytt.

Vi understreker at dette vedtaket ikke gir tillatelse til iverksetting. Ved konsesjonsfritak er det kommunen som er myndighet, og tiltakshaver må selv ta kontakt med kommunen for nødvendige avklaringer og for å få de nødvendige tillatelser.

Videre gjør vi oppmerksom på at tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Akershus fylkeskommune
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Sørums kommun
Vassbygg AS v/Øystein Klausen